

Dissabte, 11 de desembre de 2004

Josep Bargalló

Cohesió social i projecte nacional

El Govern de la Generalitat està impulsant un conjunt de polítiques sectorials que persegueixen una major cohesió social i territorial de Catalunya. Els pressuposts de 2005 són un bon reflex d'això. Les partides que podríem qualificar de socials s'han incrementat substancialment, igual com les inversions en infraestructures i equipaments en el conjunt del país. No podia ser de cap altra manera.

Actualment, a tot Europa, la majoria de governs comparteixen la mateixa inquietud per mantenir i millorar la cohesió social. El procés de globalització accelera i intensifica les transformacions econòmiques, les quals ens enfronten a noves realitats. Realitats com la fins i tot cert punt inevitable deslocalització industrial, el major pes relatiu que va adquirint un sector terciari molt diversificat i en permanent reconversió, l'accés desigual dels diferents estrats socials a les noves tecnologies de la informació i la formació, o la recepció d'una immigració massiva de procedències culturals i religioses molt variades.

Si, com postula cert liberalisme dretà, els governs renunciéssim a intervenir, l'acció espontània i combinada de tots aquests factors de canvi no només provocaria l'aparició de noves formes d'exclusió, sinó que fins i tot podria arribar a generar conflictes en els quals s'entremesclessin perillosament els greuges econòmics amb les creences i els prejudicis culturals i religiosos. Si això s'arribés a produir, s'esquerdaria la convivència democràtica, la qual cosa paralitzaria durant un llarg període l'avenç democràtic de la nostra societat.

Per prevenir aquest escenari gens desitjable només podem adoptar polítiques eficaces que promoguin el benestar i la cohesió social. És a dir, polítiques a favor de la qualitat de vida per a la majoria, de la igualtat d'oportunitats per a tots, de l'extensió efectiva dels drets i deures democràtics a la totalitat dels ciutadans, sense discriminacions. Tanmateix, aquesta orientació social de la política, encara que necessària, no és suficient. No n'hi ha prou amb oferir serveis, assegurar els drets i fer respectar les normes. És necessari també promoure símbols i valors cívics que puguin ser compartits per la gran majoria dels ciutadans. I que formin un codi comú difús que, per a sobre de les particularitats ètniques, religioses i ideològiques, encoratgi la solidaritat i actui així com el ciment cohesiu de tot l'edifici social.

Com proposa Jacques Attali en el seu suggeridor assaig *La voie humaine, pour une nouvelle social-démocratie?* (Fayard, 2004), tot govern progressista hauria de repensar la nació? i plantejar-la com un projecte de vida en comú. Segons aquest antic col·laborador de Mitterrand, només impulsant un projecte nacional coherent que enforteixi la realitat lingüística i cultural de cada país pot aconseguir-se l'objectiu de millorar el clima relacional de la societat, de manera que sigui factible la incorporació de les aportacions enriquidores de la diversitat, evitant així el perill de la disgregació. I aquesta és, segons ell, l'única via per

avançar cap a un nou model social, més just i humà, que constitueixi una alternativa al que denomina 'la societat de mercat', una extralimitació perversa de l'economia de mercat.

El Govern de la Generalitat treballa en una direcció similar, que és la que ens marca el programa contingut en els acords del Pacte del Tinell. Per aquesta raó hem aprofundit en les polítiques socials al mateix temps que hem donat un impuls a les polítiques de lingüístiques, culturals i fins i tot 'si així es vol anomenar-les?' simbòliques de construcció nacional, com en el cas de les seleccions esportives catalanes.

És simptomàtic que, durant aquest primer any, algunes veus crítiques hagin acusat el Govern de la Generalitat de 'desnacionalitzar' Catalunya, mentre que d'altres ens hagin atribuït el contrari, perquè hagin prevalgut suposadament les polítiques de construcció nacional en detriment de les socials. Com si una cosa i l'altra fossin incompatibles! Tal debat i tal dilema, més aviat bizantins, no es plantegen al si de la societat ni del Govern. Un Govern, per cert, que s'autoqualifica de 'catalanista i d'esquerres?'. S'observi que, entre els dos termes, no figura una 'o?', que separa i oposa, sinó una 'i'??, que uneix i suma. Perquè construcció nacional catalana i cohesió social són per a nosaltres dues cares d'una mateixa tasca ineludible.

(Publicat al diari *El País*)
